

Monumentnummer*: 515486

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 28 juli 2000
Kadaster deel/nr 82668/3

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Meerkerk Vijfheerenlanden Utrecht

Locatiennaam Locatieomschrijving
Meerkerk

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Meerkerk A 3666

*Omschrijving***

Inleiding

In 1935-1936, in opdracht van de Drinkwaterleiding De Alblasserwaard en De Vijfheerenlanden gebouwde WATERTOREN. De betonnen toren is gebouwd naar een ontwerp van het Technisch Advies Bureau der Vereeniging van Nederlandse Gemeenten te Amersfoort. Het betreft een toren met een betonnen holbodemreservoir met een inhoud van 560 m³. De 59,72 meter hoge toren is gebouwd in een typische interbellum bouwstijl, die verwant is aan de architectuur van het Functionalisme en het Nieuwe Bouwen. Het uiterlijk van de toren vertoont grote overeenkomsten met de uit 1932 daterende watertoren te Meije. In 1981 is de voorheen grijze toren wit geschilderd.

Omschrijving

Vanuit een octogonale plattegrond, volledig in beton opgetrokken, onderkelderde watertoren met een eveneens betonnen, maar met baksteen beklede basis. De door middel van glijbekisting opgebouwde betonnen torenschacht is samengesteld uit acht dragende wandsegmenten tussen ver uitstekende hoeklisenen. De toren heeft een rond reservoirgedeelte onder een eveneens betonnen kegeldak.

De basis bestaat uit acht vlakke traveeën met een dubbele, rechtgesloten deur.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De deuren staan tussen gemetselde archivolten, een betonnen trap en een eveneens betonnen luifel, waarboven in metalen letters uitgevoerd de tekst 'DRINKWATERLEIDING DE ALBLASSERWAARD en DE VIJFHEERENLANDEN'. In de overige traveeën staan uit smalle vensters samengestelde drielichten met diepliggende, stalen ramen met roedenverdeling en uit grestegels samengestelde onderdorpels. Het torenlichaam heeft terugliggende gevalsegmenten tussen lisenen en per travee drie smalle, boven elkaar staande vensters met roedenverdeling in de ijzeren ramen. Boven het lichaam bevindt zich de ronde reservoirommanteling met vier maal drie, boven elkaar staande smalle vensteropeningen. De toren heeft aan de noord-westzijde een over de gehele lengte van de toren doorgetrokken halfronde uitbouw, die functioneert als trappenhuis. De uitbouw is voorzien van smalle traplichten en wordt bekroond door een kegeldak. De reservoirommanteling heeft aan de bovenkant een trapsgewijs uitkragende rand, waarop een rondlopende omloop met ijzeren balustrade rust. Hierboven bevindt zich nog een klein deel van het reservoirgedeelte en de halfronde uitbouw, die de rechtgesloten deur naar de omloop bevat. Het evenals het exterieur nog in oorspronkelijke staat verkerende inwendige van de toren is geheel open tot de vloer van de lekruinte. In het uitgebouwde trappenhuis staat een ijzeren spiltrap met elf eveneens ijzeren bordessen en aan de buitenmuur bevestigde buizenleuning. Vanaf het vijfde en het achtste bordes is de open binnenkant van de toren bereikbaar. De rondom lopende betonnen omloopgalerijen zijn voorzien van ijzeren balustrades. Aan het bovenste ijzeren bordes bevindt zich een ijzeren toegangsdeur naar de lekruinte onder het reservoir. Het reservoirgedeelte is bereikbaar via een eveneens uit ijzer vervaardigde deur. De drie trapbordessen hierboven zijn van beton en verbonden met om het ronde reservoir heengetrokken, eveneens betonnen omlopen. De vloer van de lekruinte is aan de onderzijde verstevigd door vier, elkaar kruisende betonnen balken. In de lekruinte kijkt men tegen de holle bodem van het ronde reservoir aan. Deze koepelvormige bodem is samengesteld uit kleine betonsegmenten, die tezamen een "spinnenwebpatroon" vormen. Het reservoir is aan de bovenkant gesloten en afgedekt met een kegeldak. Via de bovenste deur in het trappenhuis is de uitpandige, ronde omloop te bereiken.

Waardering

De watertoren is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de architectuurhistorische en de stedenbouwkundige waarde.

- De watertoren is cultuurhistorisch belang als een bijzondere uitdrukking van de geschiedenis van de drinkwatervoorziening in Nederland in het algemeen en van die in de regio in het bijzonder.
- De watertoren is architectuurhistorisch vanwege de karakteristieke, aan het gebruik gerelateerde vormgeving en vanwege de bouwtechnische kwaliteiten.
- De toren heeft ensemblewaarde vanwege de bijzondere betekenis als herkennings- en oriëntatiepunt en is als beeldbepalend object ook van groot belang voor het aanzien van het dorp.
- De toren is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en vanwege de gaafheid van in- en exterieur.
- De toren heeft bovendien zeldzaamheidswaarde vanwege de toegepaste constructiemethode.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Nutsbedrijf

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument